

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvényt (továbbiakban: Szoc.tv.) módosító 2007. évi CXXI. Törvény (továbbiakban: módosítás) főbb rendelkezései:

/összefoglaló/

I./ A Szoc. tv. 4.§ (1) bekezdésének a.) pontjában meghatározásra kerül, hogy mi **nem minősül jövedelemnek a törvény alkalmazásában. A módosítással ez a felsorolás az alábbiakkal bővül:**

- a fogadó szervezet által az önkéntesnek külön törvény alapján biztosított juttatás
- annak az alkalmi munkavállalói könyvvvel történő foglalkoztatásnak a havi ellenértéke, amely a teljes munkaidőben foglalkoztatott munkavállaló külön jogszabály szerinti kötelező legkisebb munkabérének(minimálbér) 50%-át nem haladja meg
- házi segítségnyújtás keretében társadalmi gondozásért kapott tiszteletdíj
- az energiafelhasználáshoz nyújtott támogatás

II./ Módosul a Szoc.tv.-ben a fenntartó fogalma: többek között változik az állami fenntartó fogalma, pontosításra kerül az egyházi fenntartó meghatározása (részletesen lásd: módosítás 2. §. (4) bekezdés)

III./ A szociális igazgatási eljárás során a szociális hatáskört gyakorló szerv adatot kérhet a módosítás alapján már nemcsak a polgárok személyi adatait nyilvántartó szervtől, hanem az ingatlanügyi hatóságtól a szociális ellátásra való jogosultság megállapítása céljából.

IV./ A módosítás alapján nem állapítható meg rendszeres szociális segély, illetőleg a megállapított ellátást meg kell szüntetni annak a nem foglalkoztatott személynek 2008. január 01. napjától, aki:

- gyermekgondozási segélyben, illetve gyermeknevelési támogatásban részesül,
- gyermekgondozási segélyre jogosult, a gyermek egyéves korának betöltéséig.

(Csak a módosítás hatálybalépését követően született gyermekekre tekintettel fennálló gyermekgondozási segélyre való jogosultság esetében kell alkalmazni.)

V./ Közgyógyellátás szabályozása többek között módosul a tekintetben, hogy a módosítás 19. § -ban meghatározott körben a jogosultság két évre is megállapítható.

VI./ A Szoc. tv-ben bevezetésre kerül egy új támogatási forma, az ún. energiafelhasználási támogatás.

VII./ A módosítás szerint étkeztetés esetében a jogosultság feltételeinek részletes szabályait a települési önkormányzat rendeletben határozza meg. Jogosultsági feltételként jövedelmi helyzet nem határozható meg.

VIII./ Házi segítségnyújtás igénybevételét megelőzően az intézményvezető, ennek hiányában a jegyző kezdeményezi az igénylő gondozási szükségletének a vizsgálatát. A gondozási szükséglet vizsgálata céljából külön szakértői bizottság működik. A szakértői bizottság kötelező erejű szakvéleményt fog készíteni a napi gondozási szükséglet mértékéről.

A házi segítségnyújtást a szakvéleményben meghatározott napi gondozási szükségletnek megfelelő időtartamban, de legfeljebb napi 4 órában kell nyújtani. Ha a gondozási szükséglet a napi 4 órát meghaladja, a szolgáltatást igénylőt az intézményvezető tájékoztatja a bentlakásos intézményi ellátás igénybevételének lehetőségéről.

Házi segítségnyújtás a gondozási szükséglet vizsgálata nélkül, ha szükséges, az intézményvezető döntése alapján legfeljebb három hónapos időtartamra nyújtható.

A jelenleg hatályos Szoc. tv. 59/A.§. (1) bekezdése szerint a szociális rászorultságot 2008. január 01. napjától nem kell vizsgálni házi segítségnyújtás esetén.

A módosítás hatálybalépésekor (2008. január 01. napja) házi segítségnyújtásban részesülő, szociálisan rászorultnak minősített személyek gondozási szükségletének fennállását nem kell vizsgálni –azt a szociális rászorultság megállapításának alapját képező orvosi igazolás a következő felülvizsgálat időpontjáig igazolja.

IX./ A módosítás szerint 2008. január 01. napjától jelzőrendszeres házi segítségnyújtást csak házi segítségnyújtást végző szociális szolgáltató, illetve intézmény biztosíthat. A módosítás hatályba lépésekor (2008. január 01-én) jelzőrendszeres házi segítségnyújtásra működési engedéllyel rendelkező szociális szolgáltatóknak, intézményeknek ennek a feltételnek 2008. december 31-ig kell megfelelniük.

Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás esetén a jelző rendszer működtetése szerződéses szolgáltatás is lehet 2008. január 1. napjától.

X./ A módosítás hatályba lépését követően idősek otthonában - a napi 4 órát meghaladó gondozási szükségletet igazoló szakvélemény alapján - az, a rá irányadó öregségi nyugdíjkorhatárt betöltött személy látható el, aki rendszeres fekvőbeteg-gyógyintézeti kezelést nem igényel.

Idősek otthonában ellátható továbbá az a 18. életévét betöltött, betegsége vagy fogyatékosága miatt önmagáról gondoskodni nem képes személy is, aki a napi 4 órát meghaladó gondozási szükségletet igazoló szakvéleménnyel rendelkezik valamint ellátása más típusú, ápolást-gondozást nyújtó intézményben nem biztosítható.

Az idősek otthonába felvehető, az ellátást igénylővel az ellátás igénylésekor legalább egy éve együtt élő házastársa, élettársa, testvére és fogyatékos közeli hozzátartozója akkor is, ha napi 4 órát meghaladó gondozási szükségletet megállapító szakvéleménnyel nem rendelkezik.

Idősotthoni ellátás iránti kérelem alapján az intézményvezető kezdeményezi az ellátást igénylő gondozási szükségletének a vizsgálatát a szociális szakértői szervnél.

Ha a gondozási szükséglet a szakvélemény szerint fennáll, de nem haladja meg a napi 4 órát, az intézményvezető tájékoztatja az ellátást igénylőt a házi segítségnyújtás igénybevételének lehetőségéről és a szakvéleményt átadja az ellátást igénylőnek. Ebben az esetben a házi segítségnyújtás igénylése során a szociális szakértői szerv szakvéleménye igazolja a gondozási szükségletet.

A módosítás hatálybalépésekor (2008. január 1. napja) idősotthoni ellátásban részesülő személyek gondozási szükségletét:

- nem kell megvizsgálni,
- fennállónak kell tekinteni idősotthoni ellátásuk teljes időtartama alatt.

2008. január 1. napján emelt szintű idősotthoni ellátásban részesülő személyek gondozási szükségletét megállapító vizsgálatát a fenntartó 2008. év során kezdeményezheti a szociális szakértői szervnél.

A napi 4 órát meghaladó gondozási szükséglet megállapítása esetén az ellátott után 2009. évtől a nem emelt szintű idősotthoni ellátáshoz kapcsolódó normatív hozzájárulás vehető

igénybe. Ebben az esetben az ellátott jövedelemvizsgálatát is el kell végezni, a módosítás szerinti vagyon vizsgálatot azonban nem kell alkalmazni. Az ellátottnak továbbra is a megállapodás szerinti elhelyezést és ellátást kell nyújtani.

XI./ A módosítás szerint nagykorú fogyatékos személy fogyatékos személyek otthonában valamint fogyatékos személyek ápoló-gondozó célú lakóotthonába történő elhelyezésének feltétele a benyújtott orvosi dokumentáció felhasználásával lefolytatott alapvizsgálat elvégzése.

XII./ Az átmeneti elhelyezést nyújtó intézmények típusa bővül az ún. bázis-szállás intézményével.

XIII./ Az ápoló-gondozó célú lakóotthonok az ellátottnak teljes körű ellátást biztosít a módosítás hatályba lépését követően.

(Korábbi törvényszöveg így szólt:

„A lakóotthonban elhelyezett személy részére - szükség szerint - étkezést, ruházattal, illetve textiliával való ellátást, mentális gondozást, a külön jogszabályban meghatározott egészségügyi ellátást, valamint az önálló életvitelhez szükséges feltételeket kell biztosítani.”(Szoc.tv. 85/A. §. (6) bekezdés)

XIV./ A támogató szolgáltatás és a közösségi ellátások 2009. január 1-jétől nem kötelező önkormányzati feladatok. A támogató szolgáltatások és a közösségi ellátások működtetését az állam – külön jogszabályban meghatározott eljárási rend szerint kiválasztott – fenntartókkal kötött finanszírozási szerződések útján támogatja. A finanszírozási szerződést három évre kell megkötni. Ezen rendelkezéseket a 2009. költségvetési évtől kell alkalmazni.

XV./ Bevezetésre kerül a szociális igazgatási bírság. A működést engedélyező szerv max. 200.000 forint összegű bírságot szabhat ki a fenntartóval, az intézményvezetővel, illetve más jogsértő személlyel szemben az ellátottak jogainak megsértése és más, külön jogszabályban meghatározott jogsértések esetén. A kiszabott és meg nem fizetett bírság adók módjára behajtandó köztartozásnak minősül majd. Bírságot kiszabni csak 2008. január 1. napját követően elkövetett jogsértések esetén lehet valamint ekkortól fennálló jogsértő állapotok miatt.

XVI./ Tartós bentlakásos intézménybe történő beutaló határozat kötelező tartalmi elemei közül kikerül az egyszeri hozzájárulásra vonatkozó rendelkezés és helyébe bekerül a gondozási szükséglet vizsgálatának eredménye.

XVII./ A módosítás hatályba lépését követően nem kell írásba megállapodást kötni:

- népkonyhán történő étkeztetés esetén
- családsegítés esetén
- szenvedélybetegek részére nyújtott alacsonyküszöbű ellátás esetén
- utcai szociális munka esetén
- hajléktalanok nappali melegedője esetén
- hajléktalanok éjjeli menedékhelye esetén
- hajléktalanok átmeneti szállása esetén, ha az ellátás időtartama a 30 napot nem haladja meg

XVIII./ A megyei, fővárosi módszertani intézményre vonatkozó előírások kikerülnek a Szoc.tv.-ből. A „megyei, fővárosi módszertani intézmény” szövegrész helyébe „módszertani intézmény” kerül. A megyei módszertani intézmények 2008. június 30. napjáig működnek a 2007. december 31-én hatályos jogszabályi rendelkezések szerint.

(A módosító törvény hatálybalépésekor (2008. január 1. napján) működő megyei, egyházi, regionális és országos módszertani intézmények kijelölése 2008. június 30-áig marad érvényben, a 2008. január 1-je és június 30-a között lejárt kijelölések 2008. június 30-áig meghosszabbodnak. 2008. január 1-je és június 30-a közötti időtartamra új módszertani intézmény nem jelölhető ki, ebben az időszakban a módszertani intézmények működésére a 2007. december 31-én hatályos jogszabályi rendelkezéseket kell alkalmazni.)

XIX./ A rehabilitációs intézményben, illetve rehabilitációs célú lakóotthonban az ellátás időtartama – a módosítás rendelkezése szerint – az eddigi öt év helyett nem haladhatja meg a három évet. Az ellátás ezentúl legfeljebb két évvel hosszabbítható meg. A rehabilitációs célú lakóotthonban az ellátott határozatlan időre is elhelyezhető a jogszabályban meghatározott esetekben. A módosítás hatálybalépését megelőzően létrejött jogviszony időtartamára annak létrejöttékor hatályos jogszabályi rendelkezések az irányadók azzal, hogy a jogviszony határozatlan időtartamúvá módosítható.

XX./ A fenntartó ingyenes ellátásban részesíti azt az ellátottat – a módosítás rendelkezései alapján –, aki:

- jövedelemmel nem rendelkezik,
- étkeztetés és házi segítségnyújtás esetében, akinek a családja jövedelemmel nem rendelkezik,
- bentlakásos ellátás esetén, akinek jelzálog alapjául szolgáló vagyona nincs.

XXII./ Bevezetésre kerül a Szoc. tv.-ben a differenciált összegű normatív állami hozzájárulás. (A 2008. évi differenciált állami normatívák összege a Magyar Köztársaság 2008. évi költségvetéséről szóló 2007. évi CLXIX. Törvény 3. számú mellékletének 11. és 12. pontjában található.) Az alacsonyabb jövedelemmel rendelkezők ellátásához a költségvetés nagyobb normatív támogatással járul hozzá annak érdekében, hogy az önkormányzat érdekelt legyen a legrosszabb helyzetű személyek ellátásában.

XXIII./ Az intézményi térítési díj megállapítására vonatkozó szabályok az alábbiak szerint módosulnak:

A személyes gondoskodás körébe tartozó szociális ellátások térítési díja (a továbbiakban: intézményi térítési díj) a szolgáltatási önköltség és a normatív állami hozzájárulás különbözete. **Ha az ellátásra a mindenkori költségvetési törvény differenciált összegű normatív állami hozzájárulást határoz meg, az intézményi térítési díjat valamennyi normatívakategóriára külön meg kell határozni.** (Szoc. tv. 115.§. (1) bekezdés)

A fenntartó az intézményi térítési díjat a Szoc. tv. rendelkezései alapján kiszámított és külön jogszabály szerint dokumentált térítési díjnál alacsonyabb összegben is meghatározhatja.

A módosítások a differenciált összegű normatíva-rendszerhez igazodik, illetve a végrehajtás érdekében korrigálja a térítési díjra vonatkozó rendelkezéseket. Az intézményi térítési díj továbbra is a szolgáltatási önköltség és az állami normatív hozzájárulás különbözeteként kerül megállapításra, azonban az intézményi térítési díjat valamennyi normatíva-kategóriára külön meg kell határozni. A személyi térítési díjak továbbra is az igénybe vevő jövedelmének

bizonyos százalékában maximáltak, emellett a személyi térítési díj továbbra sem haladhatja meg az intézményi térítési díj összegét. Előfordulhat azonban, hogy az intézményi térítési díj számítása negatív számot eredményez, ezekre az esetekre külön jogszabály fogja meghatározni a fizetendő térítési díj minimumát.

A térítési díjak megállapításának gyakorlati nehézségei kiküszöbölése céljából egyértelműsíti a törvény, hogy az új intézményeknél, ahol nem áll rendelkezésre előző évi tényadat, az önköltség számításakor a tárgyévra tervezett költségeket kell figyelembe venni. Az intézményi térítési díj számításával kapcsolatban a módosítás lehetővé teszi a térítési díjak egységes, a fenntartó döntése alapján minden ellátottra vonatkozó csökkentését.

XXIV./ A személyi térítési díj megállapítására vonatkozó rendelkezések (az alábbiak szerint változnak.

- A szociális alapszolgáltatás személyi térítési díjának megállapításánál
 - a) a szolgáltatást igénybe vevő személy rendszeres havi jövedelmét,
 - b) étkeztetés és házi segítségnyújtás esetében a Szoc. tv.-ben meghatározottak szerinti jövedelemigazolásban meghatározott jövedelmet,
 - c) kiskorú igénybe vevő esetén - a b) pont szerinti kivétellel - a vele közös háztartásban élő szülők egy főre jutó rendszeres havi jövedelmét kell figyelembe venni.

- Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás és támogató szolgáltatás esetében a szociálisan nem rászorult személy esetében a térítési díj összegét a fenntartó szabadon állapítja meg.

- A személyi térítési díj - a fent leírt kivétellel jelzőrendszeres házi segítségnyújtás és támogató szolgáltatás esetében- nem haladhatja meg a Szoc. tv. rendelkezéseinek megfelelően megállapított jövedelem
 - a) 25%-át étkeztetés,
 - b) 20%-át házi segítségnyújtás,
 - c) 30%-át, ha a házi segítségnyújtás mellett étkezést is biztosítanak, illetve támogató szolgáltatás,
 - d) 20%-át a kiskorú részére nyújtott támogató szolgáltatás,
 - e) 2%-át jelzőrendszeres házi segítségnyújtás esetében.

- Az intézményi ellátásért fizetendő személyi térítési díj nem haladhatja meg az ellátott havi - időotthoni ellátás esetében a Szoc. tv. 119/C. § (3) bekezdése szerinti jövedelemigazolásban meghatározott - jövedelmének
 - a) 15%-át a nappali ellátást, illetve 30%-át a nappali ellátást és ott étkezést;
 - b) 60%-át az átmeneti elhelyezést;
 - c) 50%-át a rehabilitációs célú lakóotthoni elhelyezést;
 - d) 80%-át, a c) pont alá nem tartozó egyéb tartós elhelyezést nyújtó intézmények esetén.

- Az önkormányzati fenntartó a személyi térítési díjat határozattal is megállapíthatja.

A módosítás az új jövedelemvizsgálati szabályokkal hozza összhangba a személyi térítési díj megállapítására irányadó rendelkezéseket.

Emellett a nappali ellátás személyi térítési díja kerül differenciálásra, mivel a nappali ellátás igénybevétele jelentheti pusztán az intézményben történő tartózkodást, de jelentheti egyidejűleg étkeztetés igénybevételét is a 2008. január 1. napjától hatályos szabályozás szerint. Tekintettel az étkeztetéssel felmerülő magasabb költségekre, ennek igénybevétele esetén indokolt a térítési díjat korlátozó jövedelemhatárt magasabb százalékban meghatározni.

A módosítás lehetőséget ad a fenntartónak, hogy a személyi térítési díjak megállapítását a korábbi évek gyakorlata alapján határozattal állapítsák meg. A fenntartó döntésén múlik, hogy élni kíván-e a határozathozatal lehetőségével, vagy értesítéssel állapítja meg a térítési díjat.

XXV./ Bentlakásos intézmények esetében a költőpénzre vonatkozó szabályozás a vagyonzvizgálat bevezetésére tekintettel módosul:

A bentlakásos intézményekben - kivéve a hajléktalan személyek átmeneti szállását és az éjjeli menedékhelyet - a jövedelemmel nem rendelkező 16 év fölötti ellátottak részére személyes szükségleteik fedezésére az intézmény költőpénzt biztosít. Költőpénzt kell biztosítani annak az ellátottnak is, aki helyett a térítési díjat jövedelem hiányában kizárólag a tartásra köteles és képes személy fizeti, illetve a térítési díjat vagyona terhére állapították meg. Ha vagyonnal rendelkező ellátottnak költőpénzt állapítanak meg, a költőpénz terhelését a térítési díjra vonatkozó szabályok szerint kell elrendelni. **A költőpénz havi összege nem lehet kevesebb a tárgyév január 1-jén érvényes öregségi nyugdíj legkisebb összegének 20%-ánál, ha a térítési díjat úgy állapították meg, hogy az vagyont is terhel, 30%-ánál. Legalább a költőpénz összegére kell kiegészíteni az ellátottnak ezt az összeget el nem érő jövedelmét.** (Szoc.tv. 117/A. § (1) bekezdés)

XXVI./ A Szoc. tv. kiegészül egy új címmel (Szoc.tv. 119/C-119/D.§), mely a jövedelemvizgálatra – valamint bentlakásos idősotthoni ellátás esetében a vagyonzvizgálatra - vonatkozó rendelkezéseket tartalmazza. Az igénybe vevő jövedelmi helyzetének étkeztetés, házi segítségnyújtás és bentlakásos idősotthoni ellátás esetében történő vizsgálatára a törvény új - de a pénzbeli ellátások terén már alkalmazott szabályokra is építő - eljárási előírásokat fogalmaz meg. A jövedelem vizsgálatára az ellátás igénybevételét megelőzően kerül sor. A jövedelem mértéke azonban továbbra sem lesz az ellátás igénybevételének feltétele, hanem a fenntartó által igénybe vehető, differenciáltan megállapított normatív állami hozzájárulás összegét, illetve a térítési díjak mértékét befolyásoló tényező. Az új rendelkezések bevezetésének kettős célja van. Egyrészt cél az, hogy a fenntartó érdekeltté váljon az alacsonyabb jövedelmű személyek ellátásában azáltal, hogy utánuk magasabb összegű normatívában fog részesülni. A másik cél az, hogy a magasabb jövedelemmel rendelkezők nagyobb részt vállaljanak szociális ellátásuk költségeiből.

A jövedelmet a települési önkormányzat jegyzője vizsgálja, és arról igazolást állít ki. A szolgáltatások igénybevételének megkönnyítése érdekében étkeztetés és házi segítségnyújtás esetében az igazolást az igénylő közeli hozzátartozói is felhasználhatják. A jövedelemvizgálatot étkeztetés esetében a szolgáltatást igénybe venni kívánó személy az ellátás igénylését megelőzően, házi segítségnyújtás és idősotthoni ellátás esetében a szolgáltató, intézmény vezetője a gondozási szükséglet megállapítását követően kéri meg a jegyzőnél.

Étkeztetés és házi segítségnyújtás esetében az ellátást igénylő családjában az egy főre jutó jövedelmet, idősotthoni ellátás esetében az ellátást igénylő havi jövedelmét kell megvizsgálni. Annak érdekében, hogy a vagyonnal rendelkező ellátott lehetőség szerint

nagyobb részt vállaljon ellátása költségeiből, az idősotthoni ellátás esetében a jövedelemszámítási szabályok kiegészülnek a vagyonzvizsgálat szabályaival. A vagyoni helyzet a jövőben sem zárja ki ellátás igénybevétele, azonban a vagyon öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének negyvenszeresét meghaladó részét az átlagos gondozási időre számított jövedelemként kell figyelembe venni, ilyen módon tehát a térítési díj mértéke emelkedik. Vagyonként kell figyelembe venni az ellátás igénylésének időpontjában az ellátást igénylő tulajdonában álló ingatlant, valamint az őt illető hasznosítható vagyoni értékű jogot, illetve az ellátás igénylését megelőző 18 hónapban ingyenesen átruházott ingatlant. A havi jövedelem számításakor a kiszámított összeget 96 hónapra elosztva kell meghatározni és az ellátást igénylő havi jövedelméhez hozzáadni.

Az ezzel – valamint a differenciált normatívákkal - kapcsolatos **átmeneti rendelkezések** a következők:

2008. január 1-jén étkeztetésben, házi segítségnyújtásban, illetve idősotthoni ellátásban részesülők után 2008. évben járó normatív hozzájárulás összege nem lehet kevesebb a 2007. évi összegnél, idősotthoni ellátás esetében 2009. évtől pedig a 2007. évi összegnek a differenciált normatíva emelkedésének átlagával emelt összegénél. Étkeztetés és házi segítségnyújtás 2009. január 1-jétől csak a módosított jövedelemvizsgálat alapján nyújtható. Idősotthoni ellátás esetében a törvény hatálybalépésekor ellátásban részesülő személyre vonatkozóan 2008. év során a fenntartó kezdeményezheti az új szabályozás szerinti jövedelemvizsgálat elvégzését, ebben az esetben 2009. évtől a költségvetési törvényben a jövedelemvizsgálat eredményétől függően meghatározott normatív állami hozzájárulás vehető igénybe. A jövedelemvizsgálat során a vagyonzvizsgálatra vonatkozó szabályokat nem kell alkalmazni.